

DREPTUL

REGISLAȚIUNE—DOCTRINA—JURISPRUDENȚA—ECONOMIE POLITICĂ

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMANĂ SUB CONDUCEREA D-lor

C. G. DISSESCU

V. ATHANASOVIOI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. ORBAN, G. MEITANI

N. POLIZU-MICȘUNEȘTI, C. HAGI-THEODORAȘI

SILIU RĂDULESCU
SECRETAR DE REDACȚIE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

D. Gălășescu-Pyk. — *Efectele de complezență* (Studiu de drept comercial comparat).

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Inalta Curte de Casație și Justiție, secția II.* — Grevă. — Provocare. — Neatingerea scopului. — Penaltitate. (Avram Soreanu cu Ministerul Public).

Tribunalul Ilfov, secția II com. — Combie. — Plată. — Moneda în care trebuie făcută. — Valută. — Scăderea leului. — Dacă constituie o forță majoră. (M. Șmilovici cu S. Lupescu).

Tribunalul Teleorman, secția II. — Putere părintească. — Administrația averii copiilor minori. — Desfacerea căsătoriei prin divorț. — Uzuruc legal. — Perderea lui de către tată. — Dacă poate fi dobândit de mamă. — (Teodora Stanculescu cu Ion Panaitescu).

EPECTELE DE COPLEZENȚĂ

Studiu de drept comercial comparat ¹⁾

II

Ce valoare au efectele de complezență în dreptul privat și cum trebuiesc regulate raporturile dintre acei ce nu au luat parte la circulația lor?

1) În Anglia, legea din 28 August 1882, conține mai multe dispozițiuni relative la efectele de complezență în articolele 28, 29, 46 și 59.

Conform lor, excepțiunea trasă din faptul că polița ar fi lipsită de cauză și nu ar constitui decât un titlu de complezență *«accomodation bill»*, nu poate fi invocată de un purtător regulat al titlului, chiar în cazul în care acesta ar fi știut, cu ocazia girării poliței, că nu era decât un titlu de acest soi.

„Un efect este adeseori semnat de o persoană care lucrează în calitate de tras, acceptant sau giratar, fără a fi avut vre-un echivalent, și în scopul de a da semnătura sa în folosul altei persoane. Acel ce semnează în atare condițiuni este un subscriitor de complezență, *«accomodation party»* al efectului și el este în realitate un garant al aceluia ce trebuie să profite de complezența sa, *«accomodated»*. — Dar

un purtător al titlului, care l'a dobândit prin darea unei contra-valori, poate urmări pe semnatarul de complezență, chiar dacă cunoștea acest lucru“.

Dacă acceptantul a plătit la scadență, fără să i se fi trimis fondurile necesare, trăgătorul este obligat să-l ramburseze, întrucât el a plătit după cererea sa, are posibilitatea, prin acțiunea *for maney paid* să repete suma debursată ¹⁾.

În Germania polițele de complezență sunt cunoscute sub numele de *«Gefaeli» gkeitswechsel*, *«Verwand schattswechsel»* și *«Familienwechsel»*, fiind-că de cele mai adeseori sunt trase în familie, sau între prieteni.

Prin faptul că enunțările cuprinse în polițe sunt independente unele de altele și de raporturile juridice preexistente care le-au dat naștere, *titlurile de complezență sunt valabile*. — Acel ce a acceptat polița și nu a primit la scadență sumele necesare pentru achitarea ei, nu poate refuza plata beneficiarului ei, căci excepția *«Einwald der Fehlendeu Deckung»*, nu e cuprinsă între mijloacele de apărare opozabile tuturor creditorilor. El nu poate urma altă cale decât a plăti polița și a intenta contra trăgătorului acțiunea în rambursare *«Revalierungsklage»* ²⁾.

2) Jurisprudența ca și doctrina — relative la această chestiune — au variat în Franța.

Prima oară când Curtea de Casație a avut să se pronunțe asupra efectelor de complezență a admis valabilitatea lor. I s'a părut just a declara că titlurile emise pentru a asigura creditul unei case de comerț, pot da naștere unei acțiuni pentru achitarea lor contra semnatorilor de complezență. Această situație a durat până la anul 1850.

1) *Barley et Dauville.* — Les effets de commerce dans le droit anglais; Stewens — Elements du droit comm, Anglais-trad-Escart. p. 268, Chalmers — Digest of the law of bills of exchange p. 86 și urm.

2) *Cosack* — Lehrbuch des Handelsrechts — p. 308; Gruenhut, Das Wechselrecht. I. p. 454; Bauer-Wechsel, Gefaelligkeitwechsel, Wechselreiterei und Kollerwechsel; Thöl, Das Wechselrecht §. 59.

În acea epocă, din cauza înmulțirii efectelor de complezență, mai multe instanțe pronunță nulitatea lor, invocând absența lor de cauză.

Dar această teză este cu multă greutate acceptată de Curțile de apel și casație.

Prima decizie, care pronunță nulitatea lor, e abia din 18 Octombrie 1886. Deciziunile ulterioare invoacă sau absența de cauză, sau caracterul ilicit și fraudulos al lor.

În fine, noile jurisprudențe par a indica o reînnoire a sistemului valabilității efectelor de complezență¹⁾

Argumentele invocate pro și contra sunt multiple; le vom analiza și arăta valoarea lor rând pe rând.

a) *Argument de text.*—Singurul text care a fost invocat în favoarea teoriei nulității este art. 585 c. com. fr. (876 al. 3 c. com. rom.). După părerea generală admisă, nu rezultă din dispozițiunile sale că efectele de complezență sunt nule. Dacă textul s'ar pronunța în acest sens, ar trebui să se aplice și efectelor de circulație, a căror valabilitate e recunoscută de toată lumea, căci și acestea sunt destinate a proroga termenul de scadență pentru a se evita încetarea plăților și declararea în stare de faliment.

În al doilea rând, art. 585 c. com. neocupându-se decât de ipoteza în care comerciantul este declarat în stare de faliment, ar trebui ca efectele de complezență să nu fie nule decât în ipoteza în care comerciantul e în stare de încetare de plăți. Ori nulitatea unui act nu poate depinde de evenimente ulterioare creării sale.

Falitul, care a recurs la «*circulation d'effets*» (*girate de efecte*, după textul român) nu e banerutar, de cât dacă a întrebunțat acest mijloc pentru a întârzia declararea sa în stare de faliment. Efectul de complezență nu va fi deci nule prin el însuși, ci numai prin scopul urmărit cu punerea sa în circulație.

Probă în plus că art. 585 c. com. nu implică nulitatea acestor titluri este că acest text asimilează circulația efectelor cu alte operații care nu sunt nule, cu toate că atrag declararea în stare de bancrută, cum ar fi cumpărările pentru a revinde sub cost, exagerarea cheltuielilor personale. El nu are alt scop de cât de a pedepsi operațiile frauduloase în materie de faliment prin grave decăderi, și nu s'a ocupat de valoarea intrinsecă a actelor enumerate în el. În legislațiunile italiană, belgiană, unde există aceiași dispoziție, nimeni nu s'a gândit să o invoace în sprijinul efectelor de complezență.

b) *Lipsa de proviziune.*—Prin art. 115 c. com. fr. se impune în mod formal să se găsească în mâinile

trasului sumele necesare, proviziunea pentru a achita polița la scadență, aceasta spre deosebire de celelalte legislații, care nu se ocupă de loc de proviziune, de acest element necesar cambiei, sau se ocupă de el numai în mod incidental, cum e codul nostru comercial.

Polițele de complezență sunt lipsite de proviziune. La scadență trasul nu este debitor al trăgătorului cu o sumă egală celei prevăzută în titlu.—Fără indoiială, în acel moment, trăgătorul poate va avansa trasului sumele necesare, dar aceasta nu este proviziune în sensul legal. Polița însăși, prin reînnoirea sa, procură aceste fonduri, își asigură achitarea sa la scadență.—Efectul prin el însuși și își susține circulația, nu existența vreunei valori separate, rezultând din raporturi de fapt sau de drept anterioare.—

Dacă, în ceea ce privește polițele, argumentul tras din dispozițiunile art. 115 c. com. e temeinic, atunci, în mod fatal, el ne-ar conduce la admiterea valabilității biletelor la ordin de complezență, pentru care legea nu impune condițiunea existenței vreunei proviziuni.—Ori, efectele de complezență, fie că se prezintă sub forma de poliță, fie că îmbracă forma biletului la ordin, urmăresc același scop, și cum numai din această cauză sunt anulate, ar fi nedrept să se facă vre-o deosebire între ele.—Rezultatul la care s'ar ajunge ar fi nu acela de a se reduce efectele de complezență, dar a determina pe cei interesați da a le da numai forma biletelor la ordin.

Dar oare absența unei proviziuni face ca polița să fie nulă?

Un act e valabil sau nul, prin sine însuși. Valabilitatea sa nu poate fi subordonată îndeplinirii unor formalități ulterioare. Articolul 115 c. com. impune numai trăgătorului obligația de a procura trasului proviziunea; cu alte cuvinte, acesta din urmă are dreptul de a o pretinde de la primul. Trasul însă poate achita polița fără ca să existe vreo proviziune. Legea nu-l oprește a proceda astfel, și e atât de adevărat acest lucru în cât conform art. 117 c. com. odată ce el a acceptat polița, e presupus că a primit proviziunea, sau, pe cale de analogie, că a înțeles să-i deschidă un credit.

Autorii vechi, ca [Jousse, admit că trasul poate accepta în mod valabil, fără a fi primit vre-o proviziune și că singura diferență ar fi că în acest caz, poate pretinde de la trăgător valoarea achitată, drept recunoscut implicit de art. 117 c. com.¹⁾

1. Cas-11 Noembrie 1891-S. 92. 1. 17.—Nota Garsonnet; 40 Noem. 1897 S. 1898. 1. 360, Nota Wahl; Idem. S. 1900. 2. 153; Lacour-Précis de dr. com. p. 772 No. 1341; Idem-notă D. 1912. 1. 281; Perroud-Les effets de complaisance-Ann. de dr. com. 1905 p. 1; Hemard-Nota sub. Cas. 17 Noembru 1909 S. 1913. 1. 297

¹⁾ Cas. req.—10 fevr., 1888 D. 99. 1. 890, Lyon—20 Martie 1897 S. 1900. 2. 153; Amiens—9 Ian., 1903, S. 1903. 2. 241.

c) *Lipsa de cauză*. — In mod normal trasul acceptă, fiind că e debitor al trăgătorului. Această datorie e cauza obligației, pe care el și-o ia față de purtător, să achite efectul la scadență. Când e chestiunea de un efect de complezență, nici o operație nu a intervenit între tras și trăgător, nici un raport de fapt sau de drept nu preexistă între ei. Efectul este lipsit de cauză, și deci nul în baza art. 1131 c. civ. fr. (1966 c. com. r.) Aceasta e teoria profesată de fostul nostru profesor, savantul Thaller, și a servit multor instanțe pentru soluționarea cazurilor practice prezentate.¹⁾

Teoria cauzei, la care s'a recurs, pare puțin proprie pentru rezolvarea acestei chestiuni. In adevăr, după meioritatea autorilor, teoria cauzei este e concepție artificială scolastică, care nu constituie un element deosebit de consimțământ sau de obiect, și ar fi de dorit ca să nu se mai împovăreze știința dreptului cu ea.

Dar chiar dacă s'ar lua drept bază teoria clasică a cauzei, și încă ea nu ar putea procura elementele necesare pentru a stabili că efectele de complezență sunt nule.

Este nelrdoios că, într'un contrac sinalagmatic, cauza obligației uneia dintre părți, e prestația pe care se angajează cealaltă parte să o procure. — Această regulă își găsește aplicarea și în chestiunea efectelor de complezență. Trasul consimte a accepta, pentru că trăgătorul se obligă a-i pune la dispoziție la scadență fondurile necesare. Această promisiune constituie cauza obligației trasului.

Se va obiecta, poate, că o atare operație—obligația trasului de a accepta o trată de o anumită sumă, în baza unei promisiuni de a i se trimite o sumă egală la scadență, nu-și are explicația sa juridică, e lipsită de sens. Se pune, în mod fatal, întrebarea, care e scopul, care e mobilul unei atari operațiuni. Mobilul, care l'a determinat a proceda astfel, nu ne interesează, căci ar însemna a confunda cauza cu motivul; mobilul rămâne cu desăvârșire în afară de noțiunea clasică a cauzei. In plus, dacă se admite, cum se susține de unii că acceptarea poliței este un contract unilateral, prin care trasul, în urma invitației trăgătorului, se obligă față de purtătorul său, acest contract e *analog cauțiunei*, îndeplinind aceiași funcție economică, dar de care se deosebete prin aceea că se prezintă ca un contract principal și nu accesoriu. Ori, e cert că obligația din partea unei cauțiuni, pentru a fi valabil contractată, e suficient să aibă drept cauză voința sa de a se obliga în interesul debitorului principal.

Curtea de Casație franceză a adoptat această teză într'o decizie din 23 Martie 1908; Z. susține că în

realitate el nu ar fi debitorul trăgătorului. In adevăr, această împrejurare este indiferentă în relațiile dintre trasul acceptant și terțiul beneficiar, acceptarea constituind, conform art. 121, un angajament personal, care nu permite trasului de a discuta, față de beneficiar, cauza cambiei pe care s'a obligat să o achite. Cuvintele «cauza cambiei» indică motivul pentru care trasul i-a acceptat, și nu cauza în sensul stabilit de codul civil, care e un element necesar pentru validitatea oricărei obligațiuni contractuale.

Pentru aceste motive, cei mai mulți partizani ai nulității, au abandonat teoria cauzei și au propus a se adopta o altă teorie, aceea a caracterului ilicit și fraudulos al efectelor de complezență, a scopului imoral pe care'l urmăresc.

D. Gălătescu-Pyk
Avocat.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTITIE SECȚIA II

Audiența dela 22 Iunie 1921.

Președinția d-lui Oscar N. Nicolescu, președinte

Avram Soreseu cu Ministerul Public

GREVĂ. — PROVOCARE LA GREVĂ. — PENALITATE PREVĂZUTĂ DE LEGE. — PROVOCARE CARE NU SI-A PRODUS EFECTUL. — ART. 27 ȘI 28. DIN LEGEA PENTRU REGULAREA CONFLICTELOR DE MUNCĂ. — ART. 47 AL. I C. PENAL

Dispozițiunile art. 27 din legea pentru regulamentarea conflictelor de muncă, care pedepsește pe oricine—patron ori salariat—care ar fi provocat prin mijloacele enumerate de art. 47 al. I. c. penal o încetare colectivă de lucru, interzisă de lege, se aplică independent de faptul dacă provocarea a avut sau nu vreun efect.

No. 1084.—Respins recursul făcut de Avram Soreanu contra deciziei No. 36 din 1921 a Curței de Apel din Iași, Secția I.

In lipsa recurrentului, s'a ascultat d-l procuror Al. Dem. Opreseu în concluziuni.

Curtes, deliberând,

Având în vedere recursul făcut de Avram Soreanu împotriva deciziei No. 36/1921 a Curței de apel Iași secția I, prin care este condamnat la cinci luni închisoare în baza art. 27 din legea pentru regulamentarea conflictelor de muncă.

Asupra motivului de casare:

„Omisiune esențială și greșită interpretare a legii pentru regularea conflictelor colective de muncă“.

Având în vedere că instanțele de fond constată în fapt că Avram Soreanu, împreună cu alții, au îndemnat

2) Thaller—notă, D. 1897. 2. 285—Ambroise Colin-Capitant, Cours élémentaire de dr. civil t. II p. 301; Cas.—18 Oct. 1886 D. 87. 1. 34; Ioris 16 nov. 1888 D. 29. 2. 253.

în Octombrie 1920, prin discursuri ținute în întruniri publice și alte mijloace, pe muncitorii dela toate stabilimentele din orașul Piatra, ca să declare greva generală. Scopul acestei greve era satisfacerea unor cereri formulate într'un ultimatum adresat guvernului de comitetul executiv al partidului socialist; că, pentru acest fapt de provocare la grevă, recurentul a fost condamnat întâi de Trib. Neamț, și apoi de Curtea din Iași pe baza art. 27 din legea asupra regulamentării conflictelor de muncă;

Având în vedere că prin motivul invocat recurentul cere casarea deciziei Curții de apel, pentru că nu constată dacă provocarea la grevă, săvârșită de el, a avut efect;

Considerând că art. 27 din legea pentru regulamentarea conflictelor de muncă pedepsește pe oricine, patron ori salariat, va fi provocat prin mijloacele enumerate la art. 47 al. I c. pen. o încetare colectivă de lucru, interzisă prin lege, chiar dacă provocarea a rămas fără urmări, agravând pedeapsa dacă greva a fost provocată la stabilimente de interes public; iar art. 28 pedepsește în caz de încetare de lucru pe orice persoană în cazul arătat mai sus;

Considerând că primul text prevede ipoteza unei provocări la grevă făptuită de un patron sau salariat și care nu a avut urmări, pe când cel deal doilea se ocupă cu cazul unei greve care s'a declarat în urma ordinului dat de orice persoană, fie că ar fi sau nu patron sau salariat;

Că, această interpretare rezultă în mod manifest nu numai din modul cum este redactat textul, dar mai ales din expunerea de motive care însoțește legea;

Că, prin urmare, chestiunea de a se ști dacă provocarea a avut sau nu efect, nu atrage cătuși de puțin neaplicarea art. 27 și aceea a art. 28;

Că, singura condițiune pentru aplicarea pedepsei prevăzută de art. 27 este ca să se constate dacă infractorul era patron sau salariat și în caz de aplicarea alineatului 2, dacă greva s'a produs la, o întreprindere de stat sau de interes public;

Având în vedere că Curtea de apel constată în fapt că recurentul este salariat; că rezultă din decizia Curții și din hotărârea tribunalului, ale cărui motive sunt adoptate în parte de Curte, că greva provocată privea și îndreptări de stat și de interes public;

Că, pe aceste baze, Curtea a făcut aplicațiunea art. 27 din lege;

Că, dacă s'ar constata, după cum cere recurentul, că provocarea a avut efect, rezultatul ar fi aplicarea art. 28 care prevede o pedeapsă mai gravă de cât aceea din art. 27;

Considerând că recurentul nu se poate tângui de faptul că, Curtea de apel nu s'ar fi pronunțat asupra acestei chestiuni, câtă vreme pronunțarea Curții ar atrage agravarea situațiunii sale;

Că, dar, recursul este nefundat și urmează a fi respins.

Pentru aceste motive, respinge.

TRIBUNALUL ILFOV S. II COMERCIALA

Audiența dela 8 Iunie 1921

Președenția d-lui Paul Rătescu, judecător

M. Smilovici cu S. Lupescu

CAMBIE.—PLATĂ.—MONEDĂ ÎN CARE TREBUE FĂCUTĂ.—SCĂDEREA LEULUI.—DACĂ POATE ATRAGE SCHIMBAREA MONEDEI DE PLATĂ INDICATĂ ÎN CAMBIE.—ART. 41 ȘI 315 C. COM.

PLATĂ.—OBLIGAȚIUNI.—SCĂDEREA CURSULUI LEULUI.—DACĂ POATE MODIFICA FELUL ȘI MONEDA ÎN CARE S'A STIPULAT PLATA.—ART. 1100, 1101 ȘI 1103 C. CIVIL.

OBLIGAȚIUNI.—EXECUTARE.—FORȚĂ MAJORĂ.—OBLIGAȚIE DEVENITĂ IMPOSIBILĂ.—SCĂDEREA CURSULUI.—DACĂ CONSTITUE O FORȚĂ MAJORĂ CARA SĂ EXONEREZE PE DEBITOR.—ART. 1156 C. CIV.

1. Din moment ce într'o cambie s'a stipulat plata într'o monedă străină care a avut și are curs comercial pe piața noastră financiară, aceea cambie trebuie achitată numai în acea monedă, și tribunalul nu poate, pe motiv de echitate, să oblige pe creditor să primească lei sau altă monedă, căci a admite aceasta, ar fi să se schimbe obiectul obligațiunii, fără a se ține seama de convenție care are putere de lege între părțile contractante.

2. Scăderea cursului leului, care este o valoare străină de obligația luată de un debitor de a se libera într'o anumită monedă, nu poate influența întru nimic asupra acelu contract în care s'a stipulat plata în monede anume determinate și a exonera pe debitor de achitarea lor.

3. Un debitor nu poate fi dispensat de executarea obligațiunilor luate, decât dacă face dovada că din cauza unui eveniment de forță majoră executarea obligațiunii a devenit materialmente imposibilă, iar nu și atunci când ea a devenit numai dificilă sau oneroasă.

Astfel, obligația debitorului de a face plata unui accept în lire sterline, deși este oneroasă pentru debitor, din cauza cursului ridicat al lirei și scăderii leului datorită consecințelor războiului, fiind totuși posibilă, debitorul nu poate fi dispensat de îndeplinirea ei.

No. 551. — Admisă în parte acțiunea intentată de M. Smilovici în proces cu S. Lupescu.

S'au ascultat d-nii avocați B. Cernea pentru reclamant și I. Petrescu Comneni pentru pârât.

Tribunalul.

Având în vedere actele cauzei și concluziile orale și scrise ale părților, din cari rezultă următoarele:

În anul 1914 firma C. F. Hirst & Sons, L-tă din Anglia vinde comerciantului M. Șmilovici din București mai multe mărfuri pentru plata cărora cumpărătorul semnează în ordinul casei vânzătoare următoarele 7 acceptate în lire sterline...

La termenul primului accept, debitorul trimite Casei Hirst un acompt de lstg. 101 și un accept de 162. 13. 5 lstg. pentru rest, iar la 13 Octombrie, 1914 solicită o păsuire pentru al 2-lea accept. D-l S. Lupescu, reprezentantul Casei Hirst, intentând acțiune cambială contra d-lui M. Șmilovici pentru plata sumei de lstg. 1412, 19, 9, acesta face d-lui Lupescu la 21 Dec. 1920 ofertă reală urmată de consemnațiunea sumei de lei 28204, bani 50, cerând restituirea acceptelor achitate, și la 28 Decembrie 1921 intentă acțiunea de față prin care cere a fi validată oferta în lei ce a făcut și a fi obligat d-l Lupescu a-i restitui achitate cele 7 acceptate, cu sancțiunea cominatorie de 100 lei pe zi de întârziere.

Având în vedere că prin această acțiune reclamantul M. Șmilovici tinde a fi autorizat judecătorește să achite în lei cambiile acceptate de el socotindu-se pe cursul din momentul scadenței de 25, 25 lira stg. deși astăzi acest curs este de 250 lei lira st. invocând în sprijinul cererii sale: 1) că nu a putut achita la scadență acceptele din cauza legii moratoriului extern; 2) că reclamantul este în culpă și trebuie să supoarte consecințele neglijenței sale primind plata acceptelor după cursul scăzut al lirei din momentul scadenței, fiindcă nu a prezentat la scadență acceptele plătibile în țară; și 3) că dacă ar trebui să plătească acceptele pe cursul de astăzi, s'ar ruina, ceea ce ar fi nedrept, de oarece semnând acceptele, el nu a putut prevedea această urcare extraordinară a lirei st. și scăderea leului, și-a vândut marfa cumpărată pe un preț calculat pe baza cursului lirei st. de 25, 25;

Având în vedere dispozițiunile art. 315 din codul com. care prevede oă cambia trebuie să fie plătită în moneda arătată într'ansa, cu distincțiunile prevăzute la art. 41 cod. com.;

Că, acest art. 41 arată că plata va putea fi făcută în moneda țării numai atunci când moneda arătată într'un contract nu are curs legal sau comercial în țară;

Considerând că, din moment ce în cambii s'a stipulat plata în lire stg., monedă străină care a avut totdeauna curs comercial pe piețele noastre financiare,

aceste cambii trebuie să plătească numai în această monedă, și tribunalul nu poate pe motiv de echitate să oblige pe creditor să primească lei sau altă monedă, căci a admite aceasta ar fi să schimbăm obiectul obligațiunii, fără a ține seama de convenție care are putere de lege între părțile contractante;

Considerând că nici decretul-lege 422 | 919 invocat de reclamant nu conține nici-o dispozițiune care să oblige pe creditor să primească lei în locul monedelor stipulate, deoarece acest decret conține dispozițiuni cu totul străine de cauza noastră, întrucât prevede crearea unui serviciu de control al valutei române, serviciu care astăzi s'a desființat, și care avea de scop să supravegheze întrebuințarea creditelor acordate pentru străinătate și să reguleze cursul valutei române;

Considerând că nu se poate face o vină casei creditoare că nu a reclamat la scadență plata acceptelor scăzute, deoarece la epoca scadențelor intrase în vigoare moratoriul extern, creat în baza legii măsurilor excepționale din 23 Decembrie 1914, prin care se acorda o amânare de plată pentru toate datoriile contractate cu străinătatea plătibile în țară sau în străinătate și se oprea a se face vre-un protest sau a se intenta vre-o acțiune în timpul acestei amânări;

Că, în orice caz, debitorul, care astăzi se plânge că nu i s'a reclamat plata la scadență, putea să evite riscul scăderii leului și curgerea dobânzilor uzând de facultatea acordată de art. 320 cod. com., care permite acceptantului sau emitentului după expirarea termenului de protest să consemneze la Casa de Depuneri suma arătată în cambie, depunând recipisa la tribunal, fără nici-o altă încunoștiințare pe rizicul și cu cheltuiala posesorului;

Având în vedere că reclamantul Șmilovici mai invocă faptul că a vândut marfa cumpărată dela Casa Hirst & C-ine pe un preț calculat pe baza cursului lirei st. 25, 25, iar astăzi i se cere pentru acea marfă un preț socotit pe 250 lei lira st., ceea ce ar fi nedrept pentru că nu a intrat în vederile părților, cari dacă ar fi putut prevedea această eventualitate n'ar fi contractat;

Că, prin urmare, în virtutea clauzei tacite „rebus sic stantibus” și pe motiv de echitate, tribunalul ar putea să-l autorizeze a se libera plătind acceptele în lei pe cursul lirei st. din ziua scadențelor, deoarece dacă ar fi putut prevedea fluctuațiunile pe cari cursul schimbului le-a suferit din cauza perturbațiunilor economice datorite războiului, nu ar fi contractat în aceste condițiuni;

Considerând că scăderea cursului leului, care este o valoare străină de obligațiunea luată de debitor, nu poate influența întru nimic asupra unui contract

in care s'a stipulat obiecte determinate consistând in lire sterline;

Că, un debitor nu poate fi dispensat de executarea obligațiilor luate decât dacă face dovada că din cauza unui eveniment de forță majoră executarea obligațiunii a devenit materialmente imposibilă, nu și atunci când ea a devenit numai mai dificilă sau mai oneroasă, cum e în speță, unde plata acceptelor în lire etg. e posibilă, dar este foarte oneroasă pentru debitor din cauza cursului ridicat al lirei st. și scăderii leului datorită consecințelor războiului;

Considerând că chiar dacă pe baza principiului că convențiunile trebuiesc executate cu bună credință, s'ar admite că este nedrept a se cere debitorului executarea integrală a unei obligațiuni care din cauza războiului a devenit atât de oneroasă încât l'ar ruina, o exonerare a debitorului nu ar fi însă justificată decât în cazul când din cauza perturbațiunilor economice create de război s'ar fi rupt echilibrul ce în mod normal și în conformitate cu intențiunea părților trebuie să existe între prestațiunile părților contractante, așa în cât executarea obligațiunii care ar cauza ruina debitorului să aducă celeilalte părți o îmbogățire excesivă și nemeritată;

Că, în caz contrar, ar fi să se violeze echitatea dacă în numele ei s'ar impune sacrificii creditorului care nu trage nici un beneficiu excesiv din executarea obligațiunii, și s'ar admite soluțiuni arbitrare care i-ar cauza daune;

Considerând că, în speță, creditoarea casa Hirst din Anglia, reprezentată prin părătul S. Lupescu, cerând plata în lire sterl. a cambiilor pe cari reclamantul le-a acceptat în schimbul mărfurilor primite, nu realizează un câștig extraordinar și nejustificat, și nici nu se îmbogățește în dauna debitorului, speculând asupra diferențelor de curs, oi caută numai să și acopere costul mărfurilor sale pentru care a contractat în Anglia obligațiuni plătibile tot în lire sterline;

Că, prin urmare, pretențiunea reclamantului Șmilovici de a i se recunoaște ca bună plata făcută prin oferirea sumei de lei 28204,50 și a i se restitui achitate cambiile arătate în acțiune, este nefundată și urmează a fi respinsă ca atare;

Considerând însă că părătul Lupescu a recunoscut că acceptul de l'atg. 261, 1,0 cu scadența la 31 Iulie 1914 i-a fost achitat astfel, că acțiunea reclamantului fiind întemeiată asupra acestui punct, urmează a se admite în parte și a se obliga părătul să restituie achitat acceptul sus menționat;

Că, în ce privește celelalte capete de cereri, acțiunea este nefundată și urmează a fi respinsă ca atare.

Având în vedere și cererea ambelor părți de a li se acorda cheltueli de judecată pe cari tribunalul aprecieind le compensează;

Pentru aceste motive, redactate de d-l judecător I. Curtovici, admite în parte acțiunea, etc.

Semnați; Paul Rătescu, I. Curtovici.

TRIBUNALUL TELEORMAN S. II

Audiența dela 22 Mai 1920

Președenția d-lui Gh. T. Pallade, președinte

Teodora Stănculescu cu Ion Panaitescu

PUTERE PĂRINTEASCĂ. — ADMINISTRAȚIUNEA AVEREI COPIILOR. — DESFACEREA CĂSĂTORIEI PRIN DIVORT. — DACĂ INSTANȚELE JUDECĂTOREȘTI POT ACORDA MAMEI ADMINISTRAȚIA AVEREI COPIILOR. — ART. 343 C. CIV.

UZUFRACT LEGAL. — PERDEREA LUI DE CĂTRE TATĂ. — DACĂ POATE FI DOBÂNDIT DE CĂTRE MAMĂ. — ART. 341, 343, 344 ȘI 838 C. CIV. TUTELĂ. — CONSILIU DE FAMILIE. — CĂSĂTORIE. — DESFACERE PRIN DIVORT. — MAMA, ADMINISTRATOARE A AVEREI COPIILOR. — DACĂ E LOC LA CONSTITUIREA CONSILIULUI DE FAMILIE. — ART. 344 URM. C. CIV.

1. Dispozițiunile art. 343 c. civ. care stabilește dreptul de administrațiune al tatălui în ce privește averea copiilor, în timpul căsătoriei, neprevăzând și cazul când soții sunt divorțați, instanțele judecătorești sunt în drept a încredința administrațiunea averii copiilor aceleia dintre părinți care prezintă mai multe garanții de bună administrațiune, și aceasta cu atât mai mult când prin sentința de divorț copii sunt încredințați mamei și tatăl condamnat perde uzufructul legal.

2. Prin acordarea administrațiunii averii minorilor mamei, aceasta nu dobândește și uzufructul legal asupra acelei averi, deoarece pierderea uzufructului legal de către tată nu poate da naștere acestui drept în persoana mamei în lipsa unei convenții speciale sau a unui text de lege în acest sens.

3. Iniințarea unei tutele fiind condiționată de încetarea din viață a părintelui a cărui avere se pune sub administrațiunea tutelară, urmează că atunci când căsătoria e desființată prin divorț și ambii părinți trăesc, mama în caz când i s'a încredințat administrațiunea averii copiilor. va da socotelile numai tribunalului, neputând fi caz de tutelă și nici de constituirea consiliului de familie.

No. 2651.—Admisă cererea făcută de Teodora Stănculescu de a fi numită administratoare legală a averii minorei sale fiice Zoe Panaitescu-Stănculescu.

Tribunalul,

Având în vedere că din lucrările din dosarul No. 1156 bis se constată în fapt următoarele :

La 31 Ianuarie 1892, înaintea ofițerului stărei civile din Câmpulung jud. Muscel, are loc căsătoria lui Ion Smaranda Malea zis și Panaitescu cu Teodora Garofoiu. Din această căsătorie se naște și copila Zoe, pe lângă alți copii la 16 Iulie 1907. Căsătoria se desface prin sentința de divorț No. 14 | 909, transcrisă în registrul respectiv sub No. 84 din 19 August 1909. La 28 Decembrie 1910 Teodora Garofoiu, rămasă văduvă, să recăsătorește cu Pandele Stănculescu, care prin actul din 18 Aug. 1914, adoptează pe copila Zoe fiica soției sale din prima căsătorie, adopțiune la care consimt ambii părinți ai minorei. La 27 Octomb. 1917 Pandele Stănculescu încetează din viață lăsând o avere de peste 27000 lei și ca moștenitoare pe copila sa adoptivă Zoe Panaitescu-Stănculescu, minoră de 10 ani și încredințată mamei pentru educație prin sentința de divorț de mai sus.

Teodora Stănculescu, mama minorei, cere a i se recunoaște calitatea de tutrice legală întrucât minoara este fiica sa legitimă și fiica adoptivă a decedatului său soț. Ministerul Public de acord.

Având în vedere că din actele dela dosar se stabilește că trăesc ambii părinți firești și legitimi ai minorei, tatăl domiciliat în Câmpulung și mama împreună cu minoara în Roșiorii de Vede. Că minoara posedă avere, cea prevăzută în inventarul dela dosar ca fiindu-i rămasă prin succesiune dela părintele ei adoptiv Pandele Stănculescu.

Având în vedere că, în speță, părinții minorei sunt divorțați, că divorțul a fost pronunțat în favoarea mamei și că tatăl, potrivit art. 340 cod. civil, a pierdut dreptul de folosință asupra averii copiilor săi.

Având în vedere că minoara Zoe a dobândit avere dela părintele său adoptiv, necesită a se stabili cui trebuie a fi încredințată spre administrare această avere.

Considerând că potrivit art. 343 cod. civil în timpul căsătoriei, tatăl administrează averea personală a copiilor săi minori, dând totdeauna socoteală de fondul averii, iar de venituri numai în caz când n'are dreptul de folosință.

Că, acest drept sau mai exact această obligațiune impusă tatălui, este o consecință a puterei părintești și deci ține tatălui în tot timpul căsătoriei.

Considerând că legiuitorul a așezat textul de mai sus, sub capitolul despre tutelă în dorința de a rândui în aceeași ordine de idei, administrațiunea bunurilor unui copil dela naștere și până la majorare, ori emanciparea lui, cum prevăd cele trei cazuri din art. 343, 344 urm. și 339 urm.

Că, deci, în art. 343 ca și în cele următoare legiuitorul a avut în vedere mijloacele de protejarea intereselor materiale ale copiilor rezultați din căsătorie, mai mult de cât drepturile sau obligațiunile persoanelor chemate a executa aceste mijloace edictate de lege.

Considerând că art. 343 stabilește dreptul de administrațiune al tatălui în timpul căsătoriei; că textul imediat 344 prevede administrațiunea impusă soțului rămas în viață, adică după desfacerea căsătoriei prin moartea unuia dintre soți; prin această dispoziție se evidentiază că legiuitorul în aceste texte nu a avut în vedere administrațiunea averii copiilor în caz de desfacerea căsătoriei prin divorț, pe care de altfel o prevăzuse în textele anterioare celor de mai sus.

Considerând că la redactarea textelor citate s'a avut în vedere timpurile sub cari se legifera, când femeia era familiarmente socotită sub un raport de inferioritate în timpul căsătoriei și când divorțul era privit mai mult ca imoral, sub influența dreptului canonic care oprește divorțul.

Că evoluția socială, transformările ivite sub raportul juridic și chiar familiar au cercat și în multe puncte au ridicat femeia la același nivel social cu bărbatul, dispozițiile legale trebuiesc apropiate de aceste schimbări sociale, fără însă a se eluda principiile legii.

Că, atunci când legea—ca în speță—reglementează numai administrațiunea legală în timpul căsătoriei câtă a se discuta dacă poate fi aplicabil acest text și în caz de divorț între soți.

Considerând că în art. 283 cod. civil, indiferent de cazul încredințării copiilor, legiuitorul stabilește dreptul ambilor părinți de a priveghea asupra copiilor lor, cum și îndatorirea de a-i întreține și a le da o creștere în proporție cu starea lor materială.

Că, acest drept fiind o consecință a puterei părintești, și îndatorirea o obligațiune naturală, reiese

că de unde în timpul căsătoriei, ca un corolar al autorității maritale, numai tatăl are acest drept și această obligațiune, prin divorț ambii părinți devin egali în drepturi și obligațiuni (în proporție cu starea lor materială) față de copiii lor.

Considerând că în timpul căsătoriei tatăl are uzufructul legal al averii personale a copiilor săi legitimi, afară de cazurile din art. 341 c. civ. Că atunci când părinții sunt divorțați și mai cu seamă când divorțul s'a pronunțat în contra tatălui, nu mai e vorba de administrațiunea legală din timpul căsătoriei, nu mai e cazul unei consecințe a puterii maritale; legiuitorul în art. 343 neprevăzând și acest caz, instanțele judecătorești sunt în drept a încredința administrațiunea averii copiilor aceluia dintre părinți care va prezenta mai multe garanții de bună administrațiune; în principiu ambii părinți sunt presupuși ca având aceiași dragoste și grije de educația copiilor lor și de administrarea averii acestora; însă nu e mai puțin adevărat că excepțiile nu sunt excluse;

Că, atunci când prin sentința de divorț copiii sunt încredințați mamei și tot odată tatăl condamnat pierde uzufructul legal, datoare este instanța judecătorească să aprecieze dacă mama nu trebuie să aibă și administrațiunea averii copiilor.

Considerând că din cuprinsul art. 343 cod. civil reiese că administrațiunea exercitată de tată este un mandat pe care legea îl impune acestuia în momentul nașterii copilului. Că acest mandat legal nu poate fi exercitat de cât în condiția pusă de legiuitor, existența căsătoriei, Că dacă e adevărat că mandatul legal dat tatălui nu poate înceta de cât tot în virtutea legii, în caz de interdicție, în absență declarată, nu e mai puțin adevărat că existența de fapt a căsătoriei este o condiție pentru exercitarea acestui mandat și că desființându-se căsătoria și mandatul legal încetează.

Considerând că, deși încredințarea copiilor prin sentința de divorț, nu este un suficient motiv a se încredința mamei și administrațiunea averii lor, întrucât copiii pot fi încredințați și unui terțiu, este însă și o chestiune de fapt pentru instanța judecătorească de a aprecia căruia dintre părinți să se încredințeze aceasă administrațiune.

În speță, în considerentele sentinței de divorț dintre soții Panaitescu, tribunalul Muscel având în vedere că din desbateri rezultă că din căsătoria numiților rezultase 5 copii, că tribunalul aprecia că este în interesul copiilor să fie lăsați toți sub îngrijirea mamei ca să le dea o educație mai bună, întrucât prezintă mai multă garanție că va îngriji de ei mai de aproape».

Având în vedere că de atunci și până azi toți copiii au rămas sub îngrijirea și educațiunea mamei

Având în vedere că mama căsătorindu-se a doua oară, a luptat și obținut ca cel mai mic copil Zoe să fie adoptat de soțul său deal doilea.

Având în vedere că în timpul celei de a doua căsătorii mama împreună cu tatăl adoptiv au adunat averea ce a rămas minorei adoptate, și că această minoră a fost crescută chiar din momentul nașterii ei de către tatăl adoptiv împreună cu soția sa.

Că, din cele expuse, rezultând întemeiată cererea petiționarei, tribunalului găsește necesar ca administrațiunea averii dobândită de minorele Zoie să fie încredințată mamei sale Teodora Stănculescu.

Având în vedere că prin sentința de divorț pronunțată contra lui Ion Panaitescu, acesta a pierdut uzufructul legal asupra averii minorei Zoe.

Având în vedere că ambii părinți ai minorei trăiesc.

Având în vedere că uzufructul se stabilește prin lege sau prin voința părților.

Având în vedere că în speță tatăl adoptiv n'a dispus nimic prin acte între vii sau prin testament asupra folosinței averii rămase minorei sale fiice adoptive.

Considerând că potrivit art. 338 c. civ. dreptul de uzufruct al mamei nu ia naștere de cât în cazul când ar fi încetat din viață tatăl firesc, deși acesta, ca în speță, nu ar mai avea uzufructul legal în timpul vieții.

Că, nu se poate susține că pierderea uzufructului de către tată, dă naștere acestui drept în persoana mamei, deoarece nu e nici o convenție specială și nici un text de lege în acest sens.

Că, deci, prin acordarea administrațiunei averii, Teodora Stănculescu neavând uzufructul, urmează să dea seama atât de fond cât și de veniturile averii ce urmează a i se încredința.

Considerând că înființarea unei tutele este condiționată de încetarea din viață a părintelui a cărui avere se pune sub administrația tutelară.

Că, în speță, ambii părinți legitimi fiind în viață nu e caz de tutelă și deci nu e caz nici de constituirea unui consiliu de familie, conform rânduielilor referitoare la tutelă care consiliu să controleze gestiunea. Că deci nefiind tutelă, nici consiliu de familie nu este, nici tutore, și în consecință Teodora Stănculescu ca administratoare a averii minorei sale fiice, urmează să dea socoteli tribunalului de gestiunea sa anuală și generală.

Pentru aceste motive, redactate de d-l președinte Gh. T. Pallade, de acord în parte cu concluziile Ministerului Public, admite în parte cererea.

Semnații: G. T. Pallade, P. A. Petrescu